УДК 821.111(71)-31-93
DOI https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.5.2/19

Кравець О. М.
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

РИСИ РОМАНТИЗМУ Й РЕАЛІЗМУ В РОМАНІ С. МУДІ «ВИЖИВАННЯ У ХАЩАХ»

Статтю присвячено аналізу роману «Виживання у хащах» письменниці Сюзанни Муді (Susanna Moodie, 1803–1885), творчість якої є знаковою для канадської літератури XIX століття.

Твір письменниці «Виживання у хащах» (“Roughing It in the Bush”, 1852) вписується в контекст канадської «жіночої прози» XVIII–XIX століть, що вирізняється широким жанровим розмаїттям. Насиченість прози мисткині образами природи зумовила термінологічне визначення дослідниками її як “women’s wilderness writing” (Х. Мюррей).

Роман «Виживання у хащах» є частиною автобіографічної трилогії, в якому порушено проблеми, пов’язані з еміграцією й життям С. Муді в Канаді. У творі зображено життя канадських іммігрантів, яке контрастує з ідеалізованими уявленнями про еміграцію, що пропагувалися в Британії у першій половині XIX століття. У романі С. Муді виявлено поєднання рис романтичного світосприйняття («романтичне двосвіття», що уособлює розрив між ідеалом і дійсністю; заглибленість у внутрішній світ особистості; звернення до традицій національної культури, виявлення «національного духу», захоплення красою природного світу, що є уособленням гармонії й нескінченності буття; перетворення Природи на дійову особу) і реалістичного (зображення повсякденного життя звичайних людей; прагнення до точності, об’єктивності, достовірності; посилена увага до деталей; відображення суспільно-історичного контексту).

У романі письменниці домінує «жіночий погляд» на світ. Образ природи виконує аксіологічну функцію, виявляючи на тлі гармонійної й величної канадської природи дисгармонійність соціального життя у Канаді. З погляду нараторки в романі відображено особливості жіночого досвіду еміграції, переживання й проблеми, з якими зіткнулася жінка, її психологічне зростання й адаптацію в новій країні. Нараторка зображує буття людей різних національностей і соціальних прошарків, особливості їхніх взаємин і ставлення до світу, залучаючи образи природи. Тож у романі «Виживання у хащах» змальовано широку панораму канадського суспільства першої половини XIX століття, що дає уявлення про соціальну динаміку, гендерні ролі та класові відмінності в суспільстві того часу.

Ключові слова: *канадська література, роман, С. Муді, романтизм, реалізм, образ, мотив.*

Постановка проблеми. Сюзанна Муді (Susanna Moodie, 1803–1885) є відомою письменницею канадської літератури. В її романах поєднано риси поетики романтизму й реалізму, які уможливлюють зображення багатогранного іммігрантського досвіду в Канаді у XIX ст. Актуальність наукової розвідки зумовлена відсутністю в Україні спеціальних досліджень, присвячених творчості С. Муді, важливістю виявлення художнього новаторства мисткині в жанрі роману й потребою визначення національних особливостей рис романтизму і реалізму в канадській «жіночій прозі».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наприкінці XVIII – на початку XIX ст. у канадській літературі почав активно розвиватися романтизм. Цей напрям формувався у Канаді під впливом традицій британської (В. Вордсворт, С. Т. Колрідж, Дж. Кітс та ін.) та американської (Р. В. Емерсон, В. К. Брайант, Г. Лонгфелло та ін.) літератур, водночас він мав свої національні особливості. Канадські поети й письменники оспівували красу рідної землі, велич канадських прерій, лісів, гір і озер. Вони зображували людину в безпосередній близькості до могутньої природи, поетизували життя канадських першопоселенців. Значущим явищем канадського романтизму була творчість «поетів Конфедерації» (англ. *Confederation Poets*) – або, як їх ще називають, “The Sixties Group” (оскільки всі учасники цього руху народилися в 1860-х роках: Б. Кармен, А. Лемпмен, В. Кемпбелл, Д. К. Скотт та ін.). На чолі плеяди поетів-романтиків став Чарльз Робертс (Charles G.D. Roberts, 1860–1943), який

у збірці «Оріон та інші вірші» (“Orion, and Other Poems”, 1880) розробляв традиційні романтичні теми природи й кохання.

У післямові до першого видання «Літературної історії Канади» (1965) Н. Фрай звернув увагу на потужну роль «пасторального міфу» в канадській літературі того періоду [4, p. 836]. Натомість М. Етвуд звернула особливу увагу на образ природи як монстра, таємничої нездоланної сили, що може зруйнувати життя людини за декілька секунд [3].

Незважаючи на значний інтерес літературознавців і критиків до канадського романтизму в цілому, розвиток «жіночого письма» в Канаді у XVIII–XIX ст. й досі залишається на периферії дослідницьких інтересів. Специфіку «жіночого письма» як літературного феномену досліджували вітчизняні (Р. Жаркова, Г.-П. Рижкова, Л. Сікора, М. Іванов та ін.) та зарубіжні (Е. Шоволтер, С. Гілберт, С. Губар, Г. Сіксу, Л. Ірігарай та ін.) літературознавці. Г.-П. Рижкова підкреслила, що «“жіноча” проза має певну специфіку, що, власне, і дозволяє виділяти цей шар літературного потоку в окремий ієрархічний рівень розвитку світової та національної літератури» [2, с. 19]. Р. Жаркова пропонує розглядати «жіноче письмо» як авторську спробу знайти свій спосіб себе-розповідання і зацікавити іншого власною саморепрезентацією [1, с. 7]. Поетична й прозова спадщина С. Муді привернула увагу таких літературознавців, як Дж. Терстон [10, 11], Е. Томпсон [9], Т. Клепач [6], С. Ґлікман [5], водночас художня своєрідність її романів у контексті розвитку канадського романтизму і реалізму залишається недостатньо дослідженою.

Постановка завдання. Мета наукової розвідки – виявити риси романтизму і реалізму в романі С. Муді «Виживання у хащах».

Виклад основного матеріалу. Канадська «жіноча проза» XVIII–XIX ст. вирізняється широким жанровим розмаїттям. Письменниця Френсіс Брук (Frances Brooke, 1724–1789) створила епістолярний роман «Історія Емілі Монтег» (“History of Emily Montague”, 1769), у якому викладено її враження від життя в британському гарнізоні провінції Квебек, особливості взаємин між англомовними й франкомовними мешканцями Канади. У пригодницькому романі «Монастир св. Урсули» (“St. Ursula’s Convent”, 1824) письменниці Джулії Кетрін Беквіт (Julia Catherine Beckwith, 1796–1867) зображено пригоди француженки, яка, вважаючи, що вся її родина загинула, йде до монастиря св. Урсули в провінції Квебек і вирішує присвятити життя служінню Богу. Мей Агнес Флемінг (May Agnes Fleming, 1840–1880) була авторкою популярних романів про світське життя. Розанна Лепрогон (Rosanna Leprohon, 1829–1879) розробляла жанровий різновид історичного роману. У її творах «Маєток де Вільре: Історія Канади у складі французького домініону» (“The Manor House of De Villerai: A Tale of Canada Under the French Dominion”, 1859–1860) та «Антуанетта де Міркур, або Таємний шлюб і таємні страждання» (“Antoinette de Mirecourt: Or, Secret Marrying and Secret Sorrowing”, 1864) зображено особливості культури, суспільного життя й побуту в канадській провінції Квебек.

Важливу роль у розвитку «жіночої прози» відіграла творчість двох сестер – Сюзанни Муді (Susanna Moodie, 1803–1885) та Кетрін Парр Трейл (Catharine Parr Traill, 1802–1899), які у своїх романах розкрили проблеми, пов’язані з еміграцією та адаптацією жінки до життя в суворих умовах неосвоєної канадської природи.

К. П. Трейл прагнула у своїй творчості якомога точніше відобразити особливості природного світу Канади. Вона уклала безліч посібників і довідників, які мали на меті допомогти новому поколінню жінок-іммігранток краще освоїтися в Канаді (“The Backwoods of Canada”, 1836; “The Female Emigrant’s Guide” (1854); “Canadian Wild Flowers” (1868); “Studies of Plant Life in Canada” (1885) та ін.). К. П. Трейл також розвивала жанр роману виховання, зокрема, роман «Канадські Робінзони» (“Canadian Crusoes”; 1851), у якому авторка акцентувала увагу на необхідності міжнаціональної єдності. Натомість С. Муді у своїй творчості зосередилася на відтворенні суб’єктивних переживань персонажів-жінок від імміграції, проблем їхньої адаптації до суворих умов життя в Канаді.

Досліджуючи «жіноче письмо про дику природу» (англ. “women’s wilderness writing”) в Канаді, Х. Мюррей зазначила, що для образів природи у романах канадських письменниць характерні символічність, алегоричність, контрасти. Нерідко у їхніх творах місто зображується як осередок гріха, передмістя – як простір для спокути людських гріхів, а дика природа – як місце для діалогу з Богом, пошуку свободи й натхнення [8].

Роман «Виживання у хащах» (“Roughing It in the Bush”, 1852) є частиною автобіографічної трилогії, присвяченої життю С. Муді в Канаді. Тематика і проблематика романів письменниці, що увійшли до трилогії, зумовлена обставинами біографії авторки, яка народилася й виросла у Великій Британії, а 1832 року емігрувала до

Канади разом зі своїм чоловіком, офіцером британської армії Джоном Муді, та їхньою маленькою донькою. За спостереженням самої письменниці, у британському суспільстві на той час панувала справжня «канадоманія»: сподіваючись розпочати краще життя і знайти нові можливості за океаном, британці почали масово виїжджати до Канади у 1830-х роках. «Газети й приватні листи оспівували нечувані переваги, які можна було отримати, оселившись у цьому чудовому регіоні. Його цілющий клімат, родючий ґрунт, комерційні переваги, водні багатстві, близькість до батьківщини й, нарешті, майже повне звільнення від податків <…> були найпопулярнішою темою для обговорення <…>. У цих брошурах яскраво висвітлювалися всі переваги життя в канадській глибинці; при цьому не згадувалося ні словом про великий обсяг роботи й труднощі, які потрібно було витримати, щоб забезпечити ці переваги» [7].

У 1832–1834 роки сім'я Муді жила поблизу міста Кобург, що знаходилося у провінції Верхня Канада (зараз – південь провінції Онтаріо), а згодом переїхала на невелику ферму в дикій місцевості біля міста Пітерборо. Подружжя Муді перебувало на цій фермі впродовж шести років і зіткнулося зі значними проблемами, включаючи суворий клімат, соціальну ізоляцію та фінансові труднощі. Цей досвід глибоко вплинув на Сюзанну й обумовив особливості її «жіночого письма».

Оповідь у романі «Виживання у хащах» ведеться від першої особи – від імені головної героїні, місіс Муді, яка оповідає про свій досвід життя в Канаді. Наратор має багато спільних рис з «біографічною авторкою» (стать, вік, сімейний статус, соціальний статус, професія, матеріальне становище, думки, цінності, почуття тощо). Відтак вважаємо за доцільне використовувати в нашій статті поняття «нараторка» для характеристики домінантної оповідної інстанції в романі С. Муді. З погляду нараторки, в романі відображено особливості жіночого досвіду еміграції й адаптації в новій країні.

У романі «Виживання у хащах» виявляється поєднання рис романтизму й реалізму. Нараторка оспівує красу й велич канадської природи, вбачаючи у ній приклад розмаїтого буття, гармонії. Для описів природи характерна підвищена емоційність ("The spectacle floated dimly on my sight – my eyes were blinded with tears – blinded with the excess of beauty"), метафоричність, велика кількість епітетів (sublime, striking, enchanting, picturesque, stupendous), порівнянь ("they loomed out like mighty giants – Titans of the earth"). Письменниця зображує природу очима нараторки, яка помічає найменші переливи й відтінки кольорів, напівтони, відблиски сонячного світла у воді. У романі С. Муді природа є не просто фоном, а виявляється однією із дійових осіб: через психологічний паралелізм з образами природи розкрито думки й почуття головної героїні.

В описах природи використовується прийом контрасту, що, з одного боку, увиразнює різні аспекти природного світу, а з другого – виявляє психологічний стан персонажів (світло й тінь, сонце й воду, тепло й холод): "The sunbeams, dancing through the thick, quivering foliage, fell in stars of gold, or long lines of dazzling brightness, upon the deep black waters, producing the most novel and beautiful effects" [7]. Водночас прийом контрасту залучається з метою зобразити разючу відмінність між мирним світом природи й бурхливим світом людей. Природні картини часто поєднуються у сприйнятті нараторки з урбаністичними образами (telegraph, tents).

Нараторка схильна до рефлексії, вона тонко відчуває красу й нюанси почуттів. У її сприйнятті прекрасне часто поєднується з прозаїчним, навіть брудким і трагічним. Спокій природного світу порушують картини людських страждань і хвороб ("the middle space occupied by tents and sheds for the cholera patients"), а також занадто емоційна поведінка людей ("It was a scene over which the spirit of peace might brood in silent adoration; but how spoiled by the discordant yells of the filthy beings who were sullying the purity of the air and water with contaminating sights and sounds!" [7]).

У романі переважає суб'єктивне сприйняття нараторки, яка приділяє увагу внутрішньому світу людини, зображує різноманітні емоції, що виникають у першопоселенців (радість, захват, роздратування, відчай тощо). Під впливом різних факторів (замилування красою природи, побутові труднощі, хвороби тощо) у нараторки виникають різноманітні почуття, що переповнюють її душу. ("The mellow and serene glow of the autumnal day harmonised so perfectly with the solemn grandeur of the scene around me, and sank so silently and deeply into my soul, that my spirit fell prostrate before it, and I melted involuntarily into tears" [7]).

Подорожуючи на кораблі, нараторка вітає морський простір, далекі землі, де сподівається знайти те, чого немає у Великій Британії. Вона сумує за батьківщиною ("The home-sickness was sore upon me, and all my solitary hours were spent in tears" [7]), водночас є відкритою до нового життя й пізнання реалій невідомої країни ("Edinburgh had been the

beau ideal to me of all that was beautiful in Nature – a vision of the northern Highlands had haunted my dreams across the Atlantic; but all these past recollections faded before the present of Quebec" [7]).

З іншого боку, в романі «Виживання у хащах» є риси реалістичного світосприйняття. Нараторка докладно описує буденне життя та практичні виклики, з якими стикалися першопоселенці (епідемія холери, занедбане житло, дика природа, відсутність родючої землі, мінливий клімат, хвороби дітей, фінансові проблеми, недосконаліть тогочасної техніки, труднощі в придбанні необхідних для життя речей, ницість і підлість оточуючих тощо). Увага до деталей в описах складного повсякденного життя (подолання хвороб, труднощі у веденні домогосподарства тощо) надає її оповіді реалістичної достовірності.

У романі «Виживання у хащах» змальовано широку панораму канадського суспільства першої половини XIX ст., що дає уявлення про соціальну динаміку, гендерні ролі в суспільстві того часу. Нараторка зображує буття людей різних національностей і соціальних верств, особливості їхніх взаємин і ставлення до світу: так, у романі наявні образи простих людей: підприємців, фермерів, дітей, селян, моряків. Зображуючи різні події, що трапляються з місіс Муді та її родиною, нараторка викриває негативні соціальні явища – пияцтво, хабарництво, заздрість, жадібність, недовіру тощо. Особливо її дратує звичка нових сусідів постійно позичати якісь речі, не повертаючи їх: "Day after day I was tormented by this importunate creature; she borrowed of me tea, sugar, candles, starch, blueing, irons, pots, bowls – in short, every article in common domestic use <…> This method of living upon their neighbours is a most convenient one to unprincipled people" [7]. Взаємодіючи з сусідами, нараторка переживає внутрішній конфлікт: з одного боку, вона вкрай обурена підлістю й нахабністю людей, які прагнуть поживитися з її статків, проте з іншого – боїться стати для них ворогом і наразити свою родину на небезпеку. Неприязнь головної героїні до нового оточення виражено в її експресивному внутрішньому монолозі: так, вона називає сусідів «дикунами» ("savages"), «жебраками» ("beggars"), «нечесними» ("dishonest"), «грабіжниками» ("robbers"). Один із фермерів у романі має прізвисько «Старий Сатана» ("Old Satan"), а його доньку нараторка називає «панна Сатана» ("Miss Satan").

Змальовуючи реалістичну картину життя іммігрантів у Канаді, нараторка акцентує увагу на випробуваннях і розчаруваннях, із якими зіткнулися багато британців, котрі перетнули океан у пошуках кращої долі. Головним конфліктом роману є конфлікт між мрією про ідеальне, прекрасне життя в Канаді (яке активно рекламувалося у Великій Британії на початку XIX ст.) й суворими реаліями довколишнього середовища. На прикладі долі Тома Вілсона показано, що не всі британці змогли пристосуватись до цих реалій – витративши всі свої гроші, чоловік тяжко захворів і з великими труднощами повернувся додому: "And thus ended Tom Wilson's emigration to Canada. He brought out three hundred pounds, British currency; he remained in the country just four months, and returned to England with barely enough to pay his passage home" [7].

Зазнавши розчарування, нараторка сприймає життя в Канаді похмурим, сповненим тривог, роздратування і тяжкої праці. Прекрасна панорама канадської природи, яка вразила її здалеку, зблизька виявилася холодною і негостинною. Героїня плаче від різкої зміни погоди, соромлячись своєї слабкості ("the rigour of the climate subdued my proud, independent English spirit, and I actually shamed my womanhood and cried with the cold" [7]), і порівнює Канаду з тюремною камерою, звідки немає вороття ("At that period my love for Canada was a feeling very nearly allied to that which the condemned criminal entertains for his cell – his only hope of escape being through the portals of the grave" [7]). Вона критикує жадібність і прагматичність канадського суспільства, у якому немає відвертості, дружби, теплих людських стосунків. Нараторка навіть стверджує, що в Канаді «немає дітей» ("There are no children here" [7]), тобто немає щирого дитячого світосприйняття, довіри до світу, захоплення красою природи, а є лише прагнення до збагачення: "The flowers, the green grass, the glorious sunshine, the birds of the air, and the young lambs gambolling down the verdant slopes, which fill the heart of a British child with a fond ecstacy, bathing the young spirit in Elysium, would float unnoticed before the vision of a Canadian child; while the sight of a dollar, or a new dress, or a gay bonnet, would swell its proud bosom with self-importance and delight" [7].

Висновки. Отже, роман С. Муді «Виживання у хащах» ("Roughing It in the Bush", 1852) вписується в контекст канадської «жіночої прози» XVIII–XIX століть, що вирізняється широким жанровим розмаїттям. Превалювання і значущість образів природи у творах цих мисткинь зумовила термінологічне визначення дослідниками її як

“women’s wilderness writing” («жіноче письмо про дику природу»; Х. Мюррей та ін.).

Твір «Виживання у хащах» є частиною автобіографічної трилогії, в якому порушено проблеми, пов’язані з еміграцією й життям С. Муді в Канаді. У романі зображено життя канадських іммігрантів, яке контрастує з ідеалізованими уявленнями про еміграцію, що пропагувалися в Британії у першій половині XIX століття.

З погляду нараторки, в романі відображено особливості жіночого досвіду еміграції й адаптації в новій країні. У творі С. Муді дика природа Канади є не просто фоном, а виявляється однією із дійових осіб. В описах природи використовується прийом контрасту, що, з одного боку, увиразнює різні аспекти довкілля (світло й тінь, сонце й воду, тепло й холод), а з другого – визначає психологічний стан персонажів в різних «межових» ситуаціях.

У творі С. Муді поєдналися риси романтичного світосприйняття («романтичне двосвіття», що уособлює відчуття невідповідності, розрив між ідеалом і дійсністю; заглибленість у внутрішній світ особистості; звернення до традицій національної культури, виявлення «національного духу», захоплення красою природного світу, що є уособленням гармонії й нескінченності буття; перетворення Природи на дійову особу у творах романтиків) і реалістичного (зображення повсякденного життя звичайних людей; прагнення до точності, об’єктивності, достовірності; посилена увага до деталей; відображення суспільно-історичного контексту).

У творі письменниці домінує «жіночий погляд» на світ. Образ природи виконує аксіологічну функцію, виявляючи на тлі гармонійної й величної канадської природи дисгармонійність соціального життя у Канаді. Для описів природи характерна підвищена емоційність, метафоричність, велика кількість епітетів, порівнянь.

Нараторка докладно описує буденне життя та практичні виклики, з якими стикалися першопоселенці (епідемія холери, занедбане житло, дика природа, відсутність родючої землі, мінливий клімат, хвороби дітей, фінансові проблеми, недосконаліть тогочасної техніки, труднощі в придбанні необхідних для життя речей, ницість і підлість оточуючих тощо). Тож у романі «Виживання у хащах» змальовано широку панораму канадського суспільства першої половини XIX ст., що дає уявлення про соціальну динаміку, гендерні ролі та класові відмінності в суспільстві того часу. Нараторка зображує буття людей різних національностей і соціальних прошарків, особливості їхніх взаємин і ставлення до світу, залучаючи образи природи.

Список літератури:

1. Жаркова Р.Є. СТИхіЯ жіночого письма: саморепрезентація в українській модерністичній прозі кінця XIX – початку XX століття (Леся Українка, Ольга Кобилянська, Уляна Кравченко). Львів : Норма, 2015. 208 с.

2. Рижкова Г.-П. М. Українська «жіноча» проза 90-х років XX – початку XXI ст.: жанрові й наративні моделі та лінгвопоетика: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01. Кіровоград. держ. ун-т ім. В. Винниченка. Кіровоград, 2008. 20 с.

3. Atwood, M. Survival: A Thematic Guide to Canadian Literature. Toronto : House of Anansi Press, 2012. 352 p.

4. Frye, N. Conclusion to the First Edition of Literary History of Canada. *Literary History of Canada: Canadian Literature in English*. Toronto : University of Toronto Press, 1965. P. 821–849.

5. Glickman, S. The Waxing and Waning of Susanna Moodie’s Enthusiasm. *Canadian Literature*. 1991. № 130. P. 7–28.

6. Klepač T. Susanna Moodie’s ‘Roughing it in the Bush’: A Female Contribution to the Creation of an Imagined Canadian Community. *Central European Journal of Canadian Studies*. 2011. Vol. 7. P. 65–75.

7. Moodie, S. Roughing It in the Bush. 1854. URL: https://www.gutenberg.org/cache/epub/4389/pg4389-images.html (дата звернення: 14.07.2024).

8. Murray, H. Women in the Wilderness. *Greening the Maple: Canadian Ecocriticism in Context* / edited by E. Soper, N. Bradley. Calgary : University of Calgary Press, 2013. P. 61–84.

9. Thompson, E. ‘Roughing It in the Bush’: Patterns of Emigration and Settlement in Susanna Moodie’s Poetry. *Canadian Poetry*. 1997. № 40. P. 58–73.

10. Thurston, J. Rewriting ‘Roughing It’. *Future Indicative: Literary Theory and Canadian Literature* / edited by J. Moss. Ottawa : University of Ottawa Press, 1987. P. 195–204.

11. Thurston, J. The Work of Words: the Writing of Susanna Strickland Moodie. Montreal : McGill-Queen’s University Press, 1996. 280 p.

Kravets O. M. FEATURES OF ROMANTICISM AND REALISM IN S. MOODIE'S NOVEL "ROUGHING IT IN THE BUSH"

The article is devoted to the analysis of the novel "Roughing It in the Bush" by the writer Susanna Moodie (1803–1885), whose work is significant for Canadian literature of the 19th century.The writer's work "Roughing It in the Bush" (1852) fits into the context of Canadian "women's prose" of the XVIII–XIX centuries, distinguished by a wide genre variety. The saturation of the artist's prose with images of nature determined the terminological definition of it by researchers as "women's wilderness writing" (H. Murray).

The novel "Roughing It in the Bush" is part of an autobiographical trilogy, which addresses the problems associated with emigration and the life of S. Moodie in Canada. The novel depicts the life of Canadian immigrants, which contrasts with the idealized ideas about emigration that were promoted in Britain in the first half of the 19th century. In the studied work of S. Moodie, a combination of features of a romantic worldview ("romantic two-light," personifying the gap between ideal and reality; immersion in the inner world of the individual; appeal to the traditions of national culture, the identification of the "national spirit," admiration for the beauty of the natural world, which is the personification of harmony and infinity of being; transformation of Nature into an actor) and realistic (depiction of everyday life of ordinary people; striving for accuracy, objectivity, reliability; increased attention to detail; reflection of the socio-historical context).

The writer's novel is dominated by the "female view" of the world. The image of nature performs an axiological function, revealing against the background of the harmonious and majestic Canadian nature the disharmoniousness of social life in Canada. From the point of view of the narrator, the novel reflects the peculiarities of the female experience of emigration, the experiences and problems faced by a woman, her psychological growth and adaptation in a new country. The narrator depicts the existence of people of different nationalities and social strata, the peculiarities of their relationships and attitude to the world, involving images of nature. Therefore, the novel "Roughing It in the Bush" depicts a wide panorama of Canadian society in the first half of the 19th century, which gives an idea of social dynamics, gender roles and class differences in society of that time.

Key words: *Canadian literature, novel, S. Moodie, Romanticism, Realism, image, motif.*